

Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Atestare
Unitatea de Cercetare și Servicii Tehnice

STANDARD OCUPATIONAL

Ocupația: Pedagog social

Domeniul: Sănătate și asistență socială

București 1999

Unitatea pilot:

Salvați Copiii

Coordonator proiect standard ocupațional:

Loredana Ilie

Membrii echipei de redactare a standardului ocupațional:

Nicoleta Cojocaru, asistent social, World Vision Int.

Mirela Carmen Lavric, coordonator proiect, Salvați Copiii

Referenți de specialitate:

Elvira Alexandru, psiholog, Centrul Social Gavroche

Georgeta Păunescu, psiholog principal, Institutul de Sănătate Publică

Standard aprobat COSA la data de 25-11-1999

Cod COSA: V - 204

© copyright 1999 , COSA - U.C.S.T.

Toate drepturile asupra acestui document sunt rezervate.

Acesta nu poate fi reprodus parțial sau integral, nu poate fi folosit sau citat în alte lucrări fara acordul COSA.

Pedagog social

Descrierea ocupației

Pedagogia socială este considerată ca fiind cel de-al treilea domeniu al educației care se ocupă atât în teorie cât și în practică de situațiile de viață dificile ale oamenilor considerați izolați sau ca grup și de mediul lor de viață. Sarcina specifică a pedagogiei sociale constă în crearea pentru acești oameni, respectiv grupuri, de premise pentru depășirea situațiilor grele cu care se confruntă. Aceasta se realizează printr-o funcție de intermediere între necesitățile individului și cele ale societății.

O caracteristică a profesiei de pedagog social provine din aceea că relația cu clientul este una de lungă durată, ceea ce subliniază diferența față de asistentul social. Abordarea problemelor cu care se confruntă pedagogul social în procesul de însoțire a vieții de zi cu zi a clienților săi, implică un timp mai îndelungat precum și o relație intensivă.

Principala atribuție a pedagogului social este organizarea comună a vieții și activității cotidiene, cu indivizi separați sau cu grupuri. Astfel pedagogul social completează sau înlocuiește parțial funcții ale familiei. Sarcina pedagogilor sociali constă în special în:

- crearea, respectiv dobândirea de premise pentru satisfacerea nevoilor primare umane în planurile: fizic, sufletesc și intelectual pentru clienții lor (noțiunea de client se referă la copiii și tinerii din casele de copii, actual centre de plasament, care sunt ajutați și sprijiniți de un pedagog social);
- planificarea, realizarea și verificarea proceselor de dezvoltare educativă ale fiecărui individ și ale conviețuirii sociale a grupului;
- colaborarea cu parteneri din interiorul și exteriorul instituțiilor, colegi de breaslă, asistenți sociali, părinți, profesori, medici, psihologi;
- desfășurarea muncilor administrative și organizatorice, precum actualizarea dosarelor personale, întocmirea de rapoarte, munca de concepție, ș.a.

Munca pedagogilor sociali presupune o atitudine de acceptare, o apreciere personală a valorilor și o capacitate de transpunere vizavi de copii / tineri. În plus este necesară capacitatea de a-și orienta activitatea de fiecare zi cu copiii / tinerii, dar și cea din mediul lor în direcția îndeplinirii țelurilor prezente. Este necesară o evaluare continuă și critică.

Finalitățile profesionale în pedagogia socială:

- Pedagogul social este o persoană de referință în relațiile cu copiii sau tinerii în cadrul unei comunități educative;
- Pedagogul social înțelege educația ca pe un proces conștient și orientat spre un scop, acest lucru solicitând angajamentul său perseverent, generos și optimist;
- Pedagogul social lucrează în principal în casele de copii (școlari și preșcolari) și în alte instituții cum ar fi: internate școlare, școli de reeducare, centre de primire pentru minori, școli ajutătoare cu internat;
- Pedagogul social își însușește cunoștințe de specialitate în domeniul psihologiei, pedagogiei, sociologiei, precum și temeinice cunoștințe de cultură generală, cu scopul de a le aplica în practica educațională. În plus el dezvoltă capacități practice de acțiune educativă;
- Pedagogul social este calificat pentru a completa sau prelua parțial sau total sarcinile familiei copilului. Totodată el își asumă rolul de completare sau de substituție a acestei familii.
- Pedagogul social planifică, realizează și evaluează procesul dezvoltării copilului / tânărului;
- El îl ajută să devină un adult conștient de sine, responsabil și integrat în societate. Copilul este sprijinit pe toate planurile dezvoltării sale (biologic, intelectual, moral, afectiv, comportamental, artistic și social), pentru ca în momentul părăsirii instituției de protecție să fie apt pentru o existență autonomă;

- Pedagogul social conduce și evaluează procesul dezvoltării vieții sociale a grupei de copii / tineri;
- Pedagogul social cunoaște competențele și sarcinile specialiștilor și ale autorităților și poate decide, la nevoie, în interesul copilului, forma de colaborare cu aceștia;
- Pedagogul social este responsabil atât în fața copilului sau tânărului cât și în fața societății.

Materiile studiate de pedagogul social sunt: pedagogie socială, filozofie, psihologie aplicată, psihologia dezvoltării, psihologia personalității, pedagogie generală, pedagogie curativă / specială, psihologie socială, sociologie. Transferul în practică al conținuturilor teoretice este realizat prin următoarele materii: principii de bază ale sociopedagogiei aplicate, observarea și modificarea comportamentului, asistarea activității de învățare, pedagogia timpului liber, stimularea capacităților practice de viață, pedagogia jocului, pedagogia mediilor de informare, organizare și administrare, colaborare și comunicare.

Formarea teoretică și practică este completată cu teme teoretice și practice din materii care în fapt nu aparțin sociopedagogiei, dar sunt totuși importante pentru practica profesională, și anume psihopatologie, sănătate și prim ajutor, drept, birotică.

Pedagog social

UNITĂȚILE DE COMPETENȚĂ

Domeniile de competență

Competențe generale la locul de muncă

Competențe specifice

Unitățile de competență

Comunicarea interpersonală
Organizarea lucrului în echipa pluridisciplinară
Planificarea activităților specifice

Consilierea juridică și socială a familiei copilului
Derularea procesului educațional al copilului
Elaborarea planului personalizat al copilului
Pledarea pentru respectarea intereselor copilului
Pregătirea copilului pentru integrare / reintegrare în familie
Realizarea profilului psihosocial și fizic al copilului
Repartizarea copilului nou venit la grupa de copii
Urmărirea integrării / reintegrării copilului în mediul familial

Comunicarea interpersonală

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Evaluează interlocutorul	1.1. Interlocutorul este evaluat pe baza abilităților de comunicare verbală și non-verbală. 1.2. Interlocutorul este evaluat cu rapiditate și într-un mod obiectiv. 1.3. Evaluarea interlocutorului este realizată într-un cadru adecvat.
2. Stabilește modul de comunicare	2.1. Modul de comunicare este stabilit în funcție de stadiul atins în rezolvarea cazului. 2.2. Modul de comunicare este stabilit în raport cu caracteristicile psiho-sociale ale subiecților. 2.3. Modul de comunicare este stabilit clar, concis și direct.
3. Transmite informații	3.1. Informațiile sunt transmise periodic și în situații excepționale, încurajând persoanele implicate în caz în restabilirea unor legături și consolidarea celor deja existente. 3.2. Informațiile sunt transmise optim încercând inducerea la nivelul grupurilor de apartenență / comunității a unei atitudini pozitive față de copil. 3.3. Informațiile sunt transmise clar, ținându-se seama în limbajul folosit de pregătirea profesională, particularitățile interlocutorului și starea psihică a acestuia la momentul respectiv. 3.4. Informațiile sunt transmise pe baza unor date reale și verificabile.

Gama de variabile

Interlocutorul:

copilul ce urmează a fi instituționalizat;
membru al familiei;
prieten;
cadre didactice și elevi de la școală;
personalul din instituție.

Modul de comunicare:

verbală;
scrisă;
audio-vizuală (casete, fotografii).

Grupurile de apartenență:

familia și familia lărgită;
grupul de prieten;
vecini;
școala
grupul religios;
altele.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

psihologie;
sociologie;
științele comunicării.

Abilități:

de ascultare activă;
empatia;
comunicare și stabilire cu ușurință a relațiilor;
de analiză și sinteză;
de a identifica natura cazului;
maleabilitate;
de evaluare;
de a câștiga încrederea interlocutorului;

La evaluare se vor urmări:

abilitatea de a comunica eficient indiferent de caracteristicile psiho-sociale ale interlocutorilor;
abilitatea de a-și forma un punct de vedere obiectiv asupra caracteristicilor personalității interlocutorilor;
capacitatea de a crea situații în care interlocutorul să acționeze în mod firesc;
capacitatea de a redacta un material scris și de a susține în public un punct de vedere.

Organizarea lucrului în echipă pluridisciplinară

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Identifică membrii echipei	<p>1.1. Membrii echipei sunt identificați în funcție de caracteristicile copilului și implicit ale cazului, care reies din dosarul preluat.</p> <p>1.2. Pentru o corectă evaluare a cazului membrii echipei sunt identificați dând dovadă de imparțialitate.</p> <p>1.3. Membrii echipei pluridisciplinare sunt identificați pe baza recomandărilor făcute de asistentul social care a instrumentat cazul în perioada anterioară sosirii copilului în instituție.</p>
2. Stabilește obiective	<p>2.1. Obiectivele sunt stabilite pe baza opiniilor exprimate de specialiștii echipei multidisciplinare după studierea de către aceștia a fișelor specifice din dosarul special al copilului.</p> <p>2.2. Pentru evitarea agravării situației de criză obiectivele sunt stabilite cu promptitudine, de comun acord cu coordonatorul instituției.</p> <p>2.3. Obiectivele sunt stabilite clar evidențiindu-se metodele de lucru ce vor fi utilizate și termenele de realizare a lor.</p>
3. Întocmește programul de întâlniri	<p>3.1. Pentru a putea fi respectate datele stabilite pentru întâlniri, programul este întocmit în colaborare cu specialiștii echipei pluridisciplinare.</p> <p>3.2. Programul de întâlniri este întocmit într-o formă flexibilă oferind posibilitatea alegerii mai multor date posibile în funcție de timpul disponibil de care dispun membrii echipei.</p> <p>3.3. Programul de întâlniri este întocmit în funcție de</p>
4. Facilitează schimbul de informații	<p>4.1. Schimbul de informații este facilitat prin menținerea unei legături permanente între persoanele implicate în caz.</p> <p>4.2. Schimbul de informații este facilitat prin transmiterea datelor într-un timp optim.</p> <p>4.3. Schimbul de informații este facilitat prin transmiterea unor date reale și verificabile.</p> <p>4.4. Schimbul de date este facilitat prin comunicarea lor într-o formă clară, accesibilă.</p>

Gama de variabile

Membrii echipei:

asistentul social;
psihologul;
educatori;
personal de supraveghere;
medicul;
juristul.
pedagogul social.

Caracteristicile copilului:

sexul;
vârsta;
religia;
nivelul dezvoltării psihologice;
starea de sănătate;

Obiective:

reintegrarea în familia naturală;
integrarea într-o familie de plasament;
pregătirea copilului pentru adopție;
pregătirea copilului pentru integrarea socio-profesională în societate, în situațiile în care vârsta copilului este foarte apropiată de vârsta părăsirii Centrului.

Situația de criză:

agravarea unor tulburări de comportament;
apariția unor tulburări de comportament ca urmare a unor conflicte ale copilului cu familia, personalul dintr-un alt centru de plasament, copiii din centru;
refuzul oricărei forme de comunicare cu cei din jur, ș.a.

Metodele de lucru:

consiliere psihologică pentru copil și familia acestuia;
terapie prin joc, prin artă;
terapie prin sport;
terapie de grup.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

de planificare a activităților;
psihologia copilului;
tehnici de comunicare.

Abilități:

de comunicare;
de organizare a lucrului în echipă;
de operaționalizare;
obiectivitate;

La evaluare se va urmări:

capacitatea de a interpreta și analiza dosarul social;
capacitatea de a stabili obiective generale și obiective specifice ce decurg din acestea;
capacitatea de a elabora strategii de intervenție, și în cadrul acestora de a opta pentru cele mai bune metode de lucru (inclusiv în cadrul echipei multidisciplinare);
abilitatea de a alcătui programul de lucru în funcție de gravitatea situației copilului.

Planificarea activităților specifice

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Stabilește activitățile specifice	<p>1.1. Activitățile specifice sunt stabilite în funcție de specificul cazului.</p> <p>1.2. Activitățile specifice sunt stabilite detaliat, urmărindu-e permanent atingerea obiectivelor evidențiate.</p> <p>1.3. Activitățile specifice sunt stabilite pe baza opiniilor exprimate de specialiștii din echipa multidisciplinară sau alți factori implicați în soluționarea cazului.</p>
2. Întocmește programul de derulare a activităților	<p>2.1. Programul este întocmit în concordanță cu termenele obiectivelor propuse.</p> <p>2.2. Programul de derulare a activităților este întocmit detaliat, evidențiindu-se mijloacele, termenele necesare fiecărei activități criteriile de evaluare corespunzătoare.</p> <p>2.3. Programul de derulare a activităților este întocmit cu promptitudine imediat după stabilirea strategiei de soluționare a cazului.</p>
3. Evaluează și modifică programul	<p>3.1. Programul este evaluat prin verificarea în timp a concordanței între termenele propuse și momentele concrete de realizare a activităților.</p> <p>3.2. Programul este modificat în funcție de situațiile neprevăzute care impun acest lucru.</p> <p>3.3. Programul este modificat cu operativitate pentru a nu se agrava situația de criză creată.</p> <p>3.4. Programul este evaluat cu obiectivitate pe baza rezultatelor reale privind starea psihică (emoțională) a copilului din instituție.</p>

Gama de variabile

Membrii echipei:

asistentul social;
psihologul;
educatori;
personal de supraveghere;
medicul;
juristul.
pedagogul social.

Specificul cazului:

copil abandonat căruia i se cunoaște familia;
copil abandonat orfan;
copil abandonat cu familie, căruia nu i se cunoaște familia;
copil instituționalizat de către familie, până când aceasta depășește o situație de criză apărută în familie;
copil cu dizabilități;
copil cu tulburări de comportament ș.a.

Activități specifice:

de adaptare a copilului nou venit la condițiile existente în instituție;
de integrare în grupa optimă de copii a copilului nou intrat în instituție;
de depășire a posibilelor perioade de criză pe care le poate trăi copilul în momentul în care a fost plasat într-o instituție;
de înscriere sau de continuare a cursurilor școlare a copilului nou intrat în grupă;
organizarea și asigurarea participării copiilor la activitățile extrașcolare inițiate;
de reluare sau de menținere a relațiilor cu familia naturală ș. a.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

de planificare a activităților;
psihologia copilului;
tehnici de comunicare.

Abilități:

de comunicare;
de organizare a lucrului în echipă;
obiectivitate;

La evaluare se va urmări:

capacitatea de a interpreta și analiza dosarul social;
capacitatea de a stabili obiective generale și obiective specifice ce decurg din acestea;
capacitatea de a elabora strategii de intervenție, și în cadrul acestora de a opta pentru cele mai bune metode de lucru (inclusiv în cadrul echipei multidisciplinare);
abilitatea de a alcătui programul de lucru în funcție de gravitatea situației copilului.

—

Consilierea juridică și socială a familiei copilului

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Analizează cauzele care au condus la plasarea copilului în instituție	<p>1.1. Cauzele sunt analizate detaliat împreună cu familia copilului pentru a stabili realismul și gravitatea acestora.</p> <p>1.2. Pentru obținerea unei sociograme corecte a familiei copilului, cauzele sunt analizate în funcție de datele culese din diverse surse de informare.</p> <p>1.3. Pentru identificarea tuturor punctelor critice ale cazului, cauzele sunt analizate cu atenție și obiectivitate.</p>
2. Responsabilizează familia pentru ocrotirea copilului	<p>2.1. Familia este responsabilizată prin transmiterea normelor juridice și sociale, privind drepturile și obligațiile familiei privind copilului pe perioada aflării lui în instituție.</p> <p>2.2. Comunică familiei implicațiile de natură psihică, emoțională asupra copilului instituționalizat.</p> <p>2.3. Responsabilizarea familiei se realizează prin elaborarea, de comun acord, al unui plan de contacte, (vizite în instituție și în afara acesteia, sfârșitul de săptămână, vacanțe și alte sărbători în familie, ș.a.).</p>
3. Alege soluții adecvate pentru depășirea situației de criză	<p>3.1. Soluțiile sunt alese în funcție de constatarea existenței / inexistenței familiei naturale sau lărgite.</p> <p>3.2. Pentru depășirea situației de criză soluțiile sunt alese cu atenție pentru a putea fi evitată apariția unor noi probleme.</p> <p>3.3. Soluțiile sunt alese împreună cu familia copilului, urmărindu-se permanent îmbunătățirea situației înregistrate.</p>

Gama de variabile

Cauzele instituționalizării copilului:

abandon;

o situație de criză în familie (sărăcie, șomaj, decesul unuia dintre părinți, lipsa unei locuințe, alcoolism, boli psihice, boli cronice, etc.)

copilul scos din familie ca urmare a abuzurilor exercitate asupra lui de unul din membrii familiei;
starea de sănătate a copilului (infecția cu HIV/SIDA, TBC, handicap)

Sursele de informare

familia;

instituția în care s-a aflat copilului anterior;

medicul de familie;

asistentul social care a instrumentat cazul;

circa de poliție în raza căreia este înregistrat copilul;

grupul de prieteni sau alte grupuri de referință;

școala.

Punctele critice ale cazului:

tulburări de comportament;

inadaptarea la regimul din instituție;

boală psihică a copilului;

familia cu influențe negative asupra copilului;

inserția defectuoasă în grupuri de copii;

Implicațiile instituționalizării asupra copilului:

tulburări de comportament;

slaba socializare;

afectarea imaginii de sine;

slaba eficiență școlară;

dificultăți în integrarea socială la momentul părăsirii instituției;

lipsa autorității parentale.

Soluții:

reintegrarea în familia naturală;

integrarea într-o familie de plasament;

pregătirea copilului pentru adopție;

pregătirea copilului pentru integrarea socio-profesională în societate, în situațiile în care vârsta copilului este foarte apropiată de vârsta părăsirii Centrului.

Situația de criză:

agravarea unor tulburări de comportament;

apariția unor tulburări de comportament ca urmare a unor conflicte ale copilului cu familia, personalul dintr-un alt centru de plasament, copiii din centru;

refuzul oricărei forme de comunicare cu cei din jur, ș.a.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

juridice;

sociologia familiei;

teoria comunicării;

cunoștințe de asistență socială;

tehnici primare de consiliere.

Abilități:

de comunicare;

de adaptare a limbajului la nivelul de înțelegere al interlocutorului;
de analiză a datelor;
de consiliere familială

La evaluare se va urmări:

capacitatea de interpretare a cauzelor și deducere a efectelor acestora;
capacitatea de a transmite eficient informațiile juridice și sociale familiei, ajutând-o să înțeleagă dimensiunea reală a instituționalizării;
capacitatea de a culege informații utile, evitând redundanța, pentru a realiza o sociograma completă.
capacitatea de a identifica și interpreta toate punctele critice ale cazului pentru o rezolvare eficientă a cazului;
capacitatea de a responsabiliza familie pentru a nu afecta imagine copilului despre autoritatea paternă și maternă;

capacitatea de a identifica soluțiile adecvate pentru depășirea unei posibile situații de criză.

—

Derularea procesului educațional al copilului

Descrierea unității

Unitatea se referă la competențele necesare pedagogului social de a ajuta copilul la activitățile școlare, de a propune și orienta copilul către activități extracolare către care acesta prezintă înclinatii și îi sunt necesare în vederea continuării studiilor.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Ajută copilul în activitățile școlare	<p>1.1. Pentru facilitarea procesului de integrare școlară, copilul este ajutat în pregătirea activităților în funcție de orarul și performanțele școlare înregistrate.</p> <p>1.2. În derularea activităților școlare, copilul este ajutat cu promptitudine ori de câte ori este nevoie, utilizându-se cele mai adecvate metode pedagogice de predare-învățare.</p> <p>1.3. Copilul este ajutat cu răbdare, utilizând un limbaj clar, adaptat puterii de înțelegere a acestuia.</p>
2. Propune activități extracolare	<p>2.1. Activitățile extracolare sunt propuse în funcție de caracteristicile copilului.</p> <p>2.2. Activitățile extracolare sunt propuse cu atenție astfel încât să încurajeze copilul să-și manifeste personalitatea.</p> <p>2.3. Activitățile extracolare sunt propuse pe baza opiniilor și dorințelor exprimate de copil.</p> <p>2.4. Pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a copilului, activitățile extracolare sunt propuse în timp util.</p>
3. Încurajează copilul pentru continuarea studiilor	<p>3.1. Copilul este încurajat permanent pentru continuarea studiilor și a pregătirii profesionale.</p> <p>3.2. Copilul este încurajat prin implicarea continuă a pedagogului social în soluționarea promptă și corectă a situațiilor de criză apărute.</p> <p>3.3. Copilul este încurajat pe baza discuțiilor cu privire la aptitudinile sale și la rezultatele pozitive, concrete obținute în perioadele anterioare sau în prezent.</p>

Gama de variabile

Metode de predare-învățare:

metode de transmitere a cunoștințelor: povestire, descriere, explicare, conversație, discuția colectivă;
metode de explorarea și descoperire: efectuarea de experiențe și experimente, studiu de caz, demonstrații cu ajutorul imaginilor, înregistrări audio-video;
metode bazate pe acțiune: jocuri didactice, jocuri simulative.

Activități extrașcolare:

jocuri de stimulare a creativității;
lectură de specialitate;
vizionări casete video;
desen, pictură;
muzică, instrumente muzicale, etc.

Caracteristicile copilului:

- aptitudini;
cunoștințe;
deprinderi;
abilități;
vârsta;
nivelul dezvoltării psihologice;
starea de sănătate.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

psihologie;
pedagogie;
cultură generală;
capacități practice.

Abilități:

comunicare și stabilire cu ușurință a relațiilor;
de a construi o relație bazată pe încredere reciprocă;
de a preda și a se face înțeles;
de a susține și încuraja copilul în activitățile pe care acesta le desfășoară;
creativitate și imaginație.

La evaluare se vor urmări:

capacitatea de a-și organiza activitatea în comun, viața și preocupările cotidiene cu ale copiilor din instituție;
- abilitatea de a acționa în fiecare moment pentru dezvoltarea acelor capacități care vor permite copilului să-și gestioneze eficient existența sa ca adult;
capacitatea de a trăi alături de copil evenimentele existenței sale cotidiene, pentru a-i putea oferi acestuia sprijin acolo unde are nevoie;
capacitatea de a observa, explica, decide și evalua educația copilului realizată în grupul primar de referință;
capacitatea de a induce copilului acele aptitudini care să-i permită îngrijirea propriei persoane;
capacitatea pedagogului social de a-i forma copilului acele capacități practice care să-i permită rezolvarea autonomă a trebuințelor de bază;
capacitatea pedagogului social de a-l învăța pe copil să relaționeze cu mediul social căruia îi aparține;
capacitatea de a alege împreună cu copilul acele activități extrașcolare necesare acestuia pentru continuarea

Elaborarea planului personalizat al copilului

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Analizează profilul psiho-socio-fizic al copilului.	<p>1.1. Pentru obținerea unor informații relevante încadrării corecte a cazului, profilul psiho-socio-fizic al copilului este analizat cu atenție, pe baza datelor cumulate din rapoartele întocmite de specialiștii echipei multidisciplinare.</p> <p>1.2. În vederea stabilirii unor traiecte clare ale evoluției personalizate, profilul copilului este analizat în detaliu, urmărindu-se evidențierea caracteristicilor personale.</p> <p>1.3. Profilul psiho-socio-fizic al copilului este analizat cu promptitudine, în colaborare cu membrii echipei multidisciplinare.</p> <p>1.4. Profilul psiho-socio-fizic al copilului este analizat în corelație cu cazurile relativ similare asistate în perioadele anterioare sau urmărite în prezent.</p>
2. Prezintă soluții privind integrarea școlară și socială a copilului	<p>2.1. Soluțiile sunt prezentate clar și detaliat echipei multidisciplinare, utilizându-se argumente convingătoare pentru susținerea acestora.</p> <p>2.2. Pentru o integrare eficientă din punct de vedere școlar și profesional a copilului, soluțiile sunt prezentate cu obiectivitate membrilor echipei multidisciplinare.</p> <p>2.3. Soluțiile sunt prezentate în timp util în vederea dinamizării procesului de integrare.</p>
3. Redactează planul personalizat al copilului.	<p>3.1. Planul este redactat clar, detaliindu-se etapele de lucru pentru a fi pe deplin înțeles de toți specialiștii care lucrează cu copilul.</p> <p>3.2. Pentru obținerea unui plan eficient, acesta este redactat pe baza unor date reale, complete și verificabile.</p> <p>3.3. În vederea adaptării prompte la situațiile nou apărute, planul este redactat într-o formă flexibilă, putând fi modificat în funcție de schimbările intervenite în evoluția copilului.</p> <p>3.4. Planul personalizat este redactat prompt în vederea stopării sau ameliorării eventualelor probleme înregistrate.</p>

Gama de variabile

Caracteristicile personale ale copilului:

aptitudini;
cunoștințe;
deprinderi;
abilități.

Schimbări ce pot interveni în evoluția copilului:

agravarea unor tulburări de comportament;
apariția unor tulburări de comportament ca urmare a unor conflicte ale copilului cu familia sau cu copiii din centru;
boală psihică a copilului;
familia naturală cu influențe negative asupra copilului;
inadaptarea la situații noi ce pot apare: plasament într-o familie, adopție;

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

psihologia copilului și psihologie generală;
științele comunicării.

Abilități:

comunicare și stabilire cu ușurință a relațiilor;
de analiză și sinteză;
de a identifica natura cazului;
de a câștiga încrederea interlocutorului;
de mediator.

La evaluare se vor urmări:

abilitatea de a comunica eficient indiferent de caracteristicile psiho-sociale ale interlocutorilor;
capacitatea de a analiza și interpreta informațiile cuprinse în profilul psiho-socio-fizic al copilului;
capacitatea de a prezenta și susține soluții bine argumentate și eficiente de integrare școlară și socială a copilului în cadrul întâlnirilor cu echipa multidisciplinară;
abilitatea de a-și adapta activitatea cu copilul în funcție de caracteristicile personale ale acestuia și de schimbările ce pot interveni în evoluția lui;
abilitatea de a-și forma un punct de vedere obiectiv asupra caracteristicilor personalității interlocutorilor;
capacitatea de a redacta planul personalizat al copilului într-o formă viabilă, coerentă și adaptabilă la posibile modificări ce pot apare.

—

Pledarea pentru respectarea intereselor copilului

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Culege informații de la personalul din instituție	1.1. Informațiile de la personalul din instituție sunt culese periodic, în cadrul întâlnirilor individuale sau în echipă. 1.2. Informațiile sunt culese din surse sigure autorizate ce dau dovadă de o atitudine imparțială, corectă, în relațiile cu copilul asistat în instituție. 1.3. Pentru definirea unei imagini complete asupra copilului, informațiile sunt culese cu atenție urmărind eliminarea datelor nerelevante, ambigue.
2. Pledează pentru respectarea interesului superior al copilului	2.1. Interesul este pledat în favoarea soluționării cazului prin integrarea / reintegrare în familie. 2.2. Interesul copilului este pledat cu claritate și la obiect, în funcție de datele (informațiile) cumulate până la momentul respectiv. 2.3. Interesul este pledat, particularizând, în funcție de necesitățile specifice ale copilului. 2.4. Cauza este pledată în timp util imediat după identificarea soluțiilor, acest lucru ducând la construirea unor relații de încredere copil - pedagog social.

Gama de variabile

Personalul din instituție:

coordonatorul instituției;
educatori;
asistenți sociali;
medic;
psiholog;
sociologi;
juriști.

Surse autorizate de informare:

specialiști din instituție;
educatorul;
medicul și psihologul;
coordonatorul instituției;
familia;
școala, dispensarul de cartier;
circa de poliție;
instituția în care copilul s-a aflat anterior.

Interesul copilului:

reintegrarea în familia naturală, restrânsă sau lărgită;
integrarea într-o familie de substitut (plasament, încredințare, adopție)
integrarea într-o instituție guvernamentală sau neguvernamentală de tip familial;
adaptarea la condițiile din instituție, atunci când soluția identificată rămâne instituționalizarea;
pregătirea pentru inserția socială și profesională, la momentul părăsirii instituției.

Nevoi specifice ale copilului:

consiliere specială psiho-socială;
tratament medical;
terapie.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

de psihologia copilului;
sociologie;
tehnici de comunicare;

Abilități:

de comunicare interactivă;
de analiză și sinteză;
de a identifica natura cazului;
maleabilitate;
persuasivitatea;
respectarea confidențialității;
obiectivitatea.

La evaluare se vor urmări:

capacitatea de a susține activ dialoguri profesionale cu persoanele cu care interacționează, în vederea soluționării cazului;
abilitatea de a focaliza discuțiile asupra temei propuse;
abilitatea de a transmite prompt informațiile ce-i sunt solicitate;
abilitatea de a-și construi argumente temeinice în susținerea interesului superior al copilului;
capacitatea de a construi (oferi) rapid soluții alternative eficiente.

Pregătirea copilului pentru integrare / reintegrare în familie

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Prezintă copilului modificările apărute în statutul lor	<p>1.1. Modificările sunt prezentate cu claritate și obiectivitate, subliniindu-se aspectul pozitiv al acestora și implicațiile asupra evoluției sale viitoare.</p> <p>1.2. Pentru o bună înțelegere a consecințelor procesului de integrare / reintegrare de către copil, modificările sunt prezentate utilizând un limbaj adaptat la vârsta și nivelul de înțelegere al copilului.</p> <p>1.3. Modificările sunt prezente în timp optim, anterior realizării efective</p>
2. Asigură externarea copilului din instituție	<p>2.1. Externarea este asigurată pe baza respectării și realizării tuturor activităților administrative impuse de normele existente.</p> <p>2.2. Externarea este asigurată cu promptitudine, pentru a nu întârzia derularea procesului în ansamblul său.</p> <p>2.3. Externarea este asigurată cu operativitate prin conlucrarea eficientă cu toți factorii implicați în această activitate.</p>
3. Asistă copilul în perioada de	<p>3.1. Pentru crearea unui context familial relaxant, în perioada de adaptare copilul este asistat cu atenție în conformitate cu regulamentele în vigoare.</p> <p>3.2. În vederea depășirii prompte a eventualelor probleme apărute, în perioada de adaptare copilul este asistat permanent, intervenindu-se cu diplomație atunci când situația creată impune acest lucru.</p> <p>3.3. Copilul este asistat în colaborare cu asistentul social ce participă la realizarea obiectivelor propuse, pe baza unui plan al întâlnirilor elaborat</p>

Gama de variabile

Statutul copilului:

copil externat;
copil plasat într-o familie de asistenți maternali profesioniști;
copil adoptat (în țară sau în străinătate);
copil externat în familia naturală;
copil instituționalizat.

Activități administrative efectuate pentru externarea copilului:

realizarea unui raport care să cuprindă aspecte ale evoluției copilului pe perioada șederii în instituție, evenimente importante petrecute în plan familial, propuneri pentru viitor;
realizarea transferului de la unitatea de învățământ frecventată (din raza instituției de protecție) la cea la care urmează să-și continue studiile (din raza domiciliului familiei);
asigurarea existenței tuturor documentelor necesare procesului de externare;
colaborează cu asistentul social la realizarea anchetei sociale necesare pentru externare;
însoțește copilul la întrunirile Comisiei pentru Protecția Copilului.

Factori implicați în externare:

familia naturală, de plasament sau adoptivă;
asistentul social care instrumentează cazul;
Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului (și eventual Fundația care intermediază adopția);
Comisia pentru Protecția Copilului.

Regulamentele în vigoare:

norme și reglementări legislative;
regulamentul de ordine interioară al instituției de protecție.

Obiective propuse:

reintegrarea în familia naturală;
integrarea într-o familie de plasament;
pregătirea copilului pentru adopție;
pregătirea copilului pentru integrarea socio-profesională în societate, în situațiile în care vârsta copilului este foarte apropiată de vârsta părăsirii Centrului.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

psihologia copilului;
juridice;
de comunicare.

Abilități:

de ascultare activă;
empatia;
comunicare și stabilire cu ușurință a relațiilor;
de analiză și sinteză;
de evaluare;
de a câștiga încrederea interlocutorului;
de a pleda în fața unei comisii;
de a-și susține și argumenta opiniile.

La evaluare se vor urmări:

abilitatea de a comunica eficient indiferent de caracteristicile psiho-sociale ale interlocutorilor;
capacitatea de a redacta un material scris și de a susține în public un punct de vedere;
capacitatea de a prezenta copilului, pe înțelesul lui, diferențele din punct de vedere legal, dintre statutul de copil instituționalizat și copil care are o familie;

capacitatea de a-i face cunoscute copilului drepturile pe care le are conform cu noul statut;
abilitatea de a-și programa diversele activități administrative și timpul necesar rezolvării lor eficiente;
capacitatea de a asista copilul și părinții pentru a asigura un context familial relaxant în perioada de adaptare,
evitând apariția situațiilor de criză.

—

Realizarea profilului psihosocial și fizic al copilului

Descrierea unității

Unitatea prezintă competențele necesare pedagogului social pentru a putea realiza profilul psiho-social și fizic al copilului, folosind o gamă diversă de metode de culegere, analiză și sinteză a informațiilor obținute din surse diverse.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Stabilește sursele de informare	<p>1.1. Pentru obținerea unei caracterizări corecte și complete a copilului sursele de informare sunt stabilite cu obiectivitate, după o prealabilă verificare a acestora.</p> <p>1.2. Sursele de informare sunt stabilite în funcție de mediul de proveniență al copilului și particularitățile cazului.</p> <p>1.3. Sursele de informare sunt stabilite cu promptitudine, imediat după evaluarea inițială a copilului.</p>
2. Analizează și sintetizează datele culese	<p>2.1. Datele culese sunt analizate și sintetizate cu atenție pentru a evidenția acele informații relevante.</p> <p>2.2. Datele culese sunt analizate în detaliu pentru a putea fi stabilite corect particularitățile copilului asistat.</p> <p>2.3. Datele culese sunt sintetizate clar, în funcție de obiectivele urmărite.</p>
3. Redactează fișa de caracterizare a copilului	<p>3.1. Pentru conturarea unui profil real, fișa de caracterizare a copilului este redactată cu claritate, pe baza datelor verificabile și corect culese.</p> <p>3.2. Fișa de caracterizare a copilului este redactată cu promptitudine, imediat după strângerea informațiilor necesare.</p> <p>3.3. Fișa de caracterizare a copilului este redactată utilizându-se un limbaj de specialitate.</p>

Gama de variabile

Sursele de informare:

familia;
instituția în care s-a aflat copilului anterior;
medicul de familie;
asistentul social care a instrumentat cazul;
circa de poliție în raza căreia este înregistrat copilul;
grupul de prieteni sau alte grupuri de referință;
școala.

Mediul de proveniență:

din familie;
din stradă;
dintr-o altă instituție de ocrotire a copiilor aflați în dificultate.

Particularitățile cazului:

copil abandonat căruia i se cunoaște familia;
copil abandonat orfan;
copil abandonat cu familie, căruia nu i se cunoaște;
copil instituționalizat de către familie, până când aceasta depășește o situație de criză apărută în familie;
copil cu dizabilități;
copil cu tulburări de comportament ș.a.

Informații relevante

caracteristici de personalitate ale copilului;
starea de sănătate generală și eventualele probleme apărute de-a lungul vieții copilului, boli cronice, boli manifestate în familie;
tulburări de comportament;
relațiile cu familia;
situația școlară.

Obiectivele:

reintegrarea în familia naturală;
integrarea într-o familie de plasament;
pregătirea copilului pentru adopție;
pregătirea copilului pentru integrarea socio-profesională în societate, în situațiile în care vârsta copilului este foarte apropiată de vârsta părăsirii Centrului.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

de psihologia copilului
tehnici de realizarea a caracterizărilor psiho-sociale și fizice.

Abilități:

de analiză și sinteză;
de sesizare a esențialului;
de redactare a fișelor de caracterizare ale copilului;
obiectivitate;

La evaluare se va urmări:

capacitatea de a analiza și sintetiza informațiile relevante despre copil;
capacitatea de a elabora un portret psiho-social și fizic al copilului care să conțină strict acele informații relevante pentru înțelegerea personalității copilului;
abilitatea de a relaționa cu sursele de informare identificate, adaptându-și strategia de abordare specificului fiecărei surse;

capacitatea de a corobora informațiile relevante pe care le deține cu obiectivele pe care le stabilește;
capacitatea de a realiza fișa de caracterizare a copilului într-un timp util, astfel încât, timpul destinat redactării fișei să nu îngreuneze desfășurarea activităților propuse și să nu afecteze obiectivele stabilite.

Repartizarea copilului nou venit la grupa de copii corespunzătoare

Descrierea unității

Unitatea prezintă competențele necesare pedagogului social pentru a putea face o opțiune profesionistă de repartizare a copilului nou venit la o grupă de copii corespunzătoare caracteristicilor acestuia, decizie luată în cadrul întâlnirii dintre coordonatorul Centrului și ceilalți pedagogi sociali.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Preia dosarul copilului nou venit în instituția de ocrotire	<p>1.1. Dosarul copilului este preluat imediat după sosirea copilului în instituție pentru a fi studiat în vederea stabilirii tipologiei cazului.</p> <p>1.2. Dosarul copilului este preluat în funcție de compatibilitatea copilului cu pedagogul social / grupa acestuia.</p> <p>1.3. Pentru stoparea unei eventuale situații de criză, dosarul copilului este preluat pe baza concluziilor primare stabilite de pedagogii sociali și coordonatorul instituției.</p>
2. Stabilește compatibilitatea copilului cu un anume pedagog social / grupa acestuia	<p>2.1. Pentru o rapidă acomodare a copilului în instituție este stabilită corect, obiectiv compatibilitatea copilului cu un anume pedagog social / grupa acestuia.</p> <p>2.2. Compatibilitatea dintre copil și pedagogul social / grupa acestuia este stabilită în funcție de caracteristicile generale ale copilului și mediul de proveniență al acestuia.</p> <p>2.3. Pe baza datelor reale și verificabile cuprinse în dosarul copilului este stabilită cu promptitudine compatibilitatea dintre aceștia și pedagogul social / grupa acestuia.</p>
3. Analizează informațiile privind caracteristicile generale ale copilului și ale mediului de proveniență	<p>3.1. Informațiile sunt analizate cu atenție în colaborare cu ceilalți pedagogi din instituție și coordonatorul instituției.</p> <p>3.2. Pentru stabilirea corectă a datelor necesare repartizării copilului, informațiile sunt analizate cu obiectivitate.</p> <p>3.3. Informațiile sunt analizate succint pentru a putea crea o imagine generală a copilului.</p>

Gama de variabile

Tipologia cazului:

copil abandonat căruia i se cunoaște familia;
copil abandonat orfan;
copil abandonat cu familie, căruia nu i se cunoaște familia;
copil instituționalizat de către familie, până când aceasta depășește o situație de criză apărută în familie;
copil cu dizabilități;
copil cu tulburări de comportament ș.a.

Situații de criză

agravarea unor tulburări de comportament;
aparitia unor tulburări de comportament ca urmare a unor conflicte ale copilului cu familia, personalul dintr-un alt centru de plasament, copiii din centru;
refuzul oricărei forme de comunicare cu cei din jur, ș.a.

Caracteristici generale ale copilului:

sexul;
vârsta;
religia;
nivelul dezvoltării psihologice;
starea de sănătate;

Mediul de proveniență al copilului

din familie;
din stradă;
dintr-o altă instituție de ocrotire a copiilor aflați în dificultate.

Datele necesare repartizării copilului:

caracteristici generale (sex, vârstă)
caracteristici de personalitate (nivelul dezvoltării personalității - aptitudini, abilități, deprinderi, cunoștințe)
caracteristici ale stării de sănătate;
caracteristici ale mediului de proveniență.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

psihologia copilului;
sociologia grupurilor;
cunoștințe administrative de funcționare a centrelor de plasament;

Abilități:

de comunicare;
de analiză și sinteză;
obiectivitatea;
relaționare eficientă;
de surprindere a esențialului dintr-o serie mai mare de date.

La evaluare se va urmări:

capacitatea de a analiza cu obiectivitate toate datele cuprinse în dosarul copilului și de a lua în funcție de aceste date o decizie obiectivă;
capacitatea de a sesiza cu promptitudine acele compatibilități care există între personalitatea copilului asistat și grupul în care urmează să fie repartizat, pe de-o parte, și persoana sa, ca pedagog social, pe de altă parte;
capacitatea de a contura, în scurt timp, un portret general al copilului pe care urmează să îl asiste pe perioada șederii în centrul de plasament.

Urmărirea integrării / reintegrării copilului în mediul familial

Descrierea unității

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Identifică modalități de integrare / reintegrare	1.1. Modalitățile de integrare / reintegrare sunt identificate cu atenție în funcție de particularitățile cazului. 1.2. Modalitățile de integrare / reintegrare sunt identificate pe baza stabilirii eficienței / importanței deciziei de integrare / reintegrare. 1.3. Modalitățile de integrare / reintegrare sunt discutate în cadrul echipei multidisciplinare.
2. Asistă copilul și familia în depășirea situației conflictuale	2.1. Copilul și familia sunt sistate o anumită perioadă de timp după părăsirea instituției de către copil, urmărindu-se adaptarea treptată a copilului de la mediul instituționalizat la cel familial. 2.2. Familia este orientată către organizații guvernamentale și / sau neguvernamentale care o pot susține în depășirea situației de criză. 2.3. Familia și copilul sunt asistate cu atenție, identificând cu promptitudine situațiile de criză nou apărute.

Gama de variabile

Modalități de integrare / reintegrare

reintegrarea în familia naturală restrânsă sau lărgită;
plasamentul într-o familie de substitut;
încredințarea într-o familie de substitut
plasamentul într-o familie în vederea adopției.

Particularitățile cazului:

copil abandonat căruia i se cunoaște familia;
copil abandonat orfan;
copil abandonat cu familie, căruia nu i se cunoaște;
copil instituționalizat de către familie, până când aceasta depășește o situație de criză apărută în familie;
copil cu dizabilități;
copil cu tulburări de comportament ș.a.

Situațiile de criză (din familia în care copilul a fost integrat / reintegrat)

agravarea unor tulburări de comportament;
apariția unor tulburări de comportament ca urmare a unor conflicte ale copilului cu familia, copiii din familie;
refuzul oricărei forme de comunicare cu familia;
dificultăți de adaptare ale familiei la particularitățile copilului.

Ghid pentru evaluare

Cunoștințe:

psihologia copilului;
sociologia familiei;
teoria comunicării;
cunoștințe de asistență socială;

Abilități:

de comunicare;
de adaptare a limbajului la nivelul de înțelegere al interlocutorului;
de analiză a datelor;
de consiliere familială.

La evaluare se va urmări:

capacitatea de a identifica și analiza corespunzător caracteristicile copilului și a le asocia cele mai potrivite modalități de integrare / reintegrare;
interpretarea cauzelor unor comportamente ale copilului și familiei în care se urmărește a se realiza integrarea / reintegrarea și contracararea efectelor negative ale acestora;
capacitatea de a transmite eficient informații familiei, asistând-o și în acest fel pe întregul parcurs al adaptării copilului în familia în care este reintegrat / integrat;
capacitatea de a identifica și interpreta toate punctele critice ale cazului pentru o rezolvare eficientă a cazului;
capacitatea de a identifica soluțiile adecvate pentru depășirea unei posibile situații de criză;
capacitatea de a se orienta atât către soluții guvernamentale cât și spre cele oferite de organizații neguvernamentale.